

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **L. M. C.**, zast. advokátkou JUDr. Marií Šatavovou, AK ve Strakonicích, Lidická 172, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 10. 2003, č. j. 10 Az 89/2003 – 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhal zrušení rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích shora, zamítajícího žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2003, č. j. OAM–9541/VL-16-HA08-2001, jímž nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a jímž bylo dále rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V kasační stížnosti se stěžovatel zejména zaměřuje na důvody, pro které svou vlast opustil, a to jak ekonomické, tak důvody spočívající v povinnosti vykonat vojenskou povinnost, neboť pro něj jsou to důvody zásadní a souvisí s omezením osobních lidských práv. Nenašel by takové uplatnění, které by mohlo zvýšit jeho životní úroveň a zajistit budoucí rodinu, a pokud jde o výkon povinné vojenské služby, pak se na tento výkon necítil fyzicky a byl ohrožen trestem ze její nenastoupení; výkon vojenské služby pokládá za výkon násilí.

Správní orgán ve svém rozhodnutí uvedl, že stěžovatel v rámci pohovoru dne 6. 5. 2002 upřesnil, že nebyl ve své vlasti spokojen pro těžký život, že nejsou zajištěny ekonomické podmínky, neměl zaměstnání a nezískal jej, jelikož má nízkou kvalifikaci. Na studium neměl finanční prostředky. Dalším důvodem bylo jeho odmítnutí nástupu základní vojenské služby. V prosinci 1997 dostal dopis, ve kterém se měl dostavit na předvojenskou zdravotní prohlídku, tam se nedostavil a vysvětlil, že nechtěl být vojákem, protože se mu to nelíbí. Jeho otec je voják z povolání, život vojáka je velmi těžký, protože má velmi nízký plat. Uvědomoval si, že odmítá nastoupit základní vojenskou službu, nikoliv profesi vojáka z povolání. Poté co se nedostavil k vojenské zdravotní prohlídce, zůstal doma a živili jej rodiče. Od prosince 1997 již jiné pozvání k vojenské zdravotní kontrole neobdržel, a pokud jde o otázku postihu za odmítnutí vojenské služby uvedl, že podrobnosti nezná. Správní orgán zjišťoval, z jakého důvodu zemi opustil až v září 2001, když jeho potíže se váží k roku 1997 stěžovatel uvedl, že se skrýval u své tety a neví, zda byl znovu k nástupu vojenské služby povolán. Jeho rodiče by ho určitě o další vojenské výzvě informovali. Hlavním důvodem jeho odchodu byly ekonomické problémy. Obdobně uvedl jak ekonomické důvody, tak odmítnutí nastoupení základní vojenské služby v rámci dalšího pohovoru dne 28. 5. 2003. Případného návratu do vlasti se obává v souvislosti s ekonomickou nouzí a s nástupem základní vojenské služby. Správní orgán uvedl, že v zemích, kde existuje povinná vojenská služba, je často nevykonání této služby podle zákona trestné; tresty se mohou v jednotlivých zemích lišit a nejsou za normálních okolností považovány za pronásledování. Člověk není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se vojenské službě je jeho averze vůči vojenské službě nebo strach z boje. Může však být uprchlíkem, jestliže se dezerce nebo vyhýbání vojenské služby sbíhá s dalšími relevantními motivy pro opuštění země nebo setrvání mimo ni. V daném případě však žádné takovéto důvody zjištěny nebyly. Zemi stěžovatel opustil legálně s cestovním pasem. Poukázal na zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2001, informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky z května 2000, vztahující se k informaci UNHCR, podle níž nejsou vietnamští žadatelé o azyl po návratu perzekuování ani diskriminováni. Při posuzování otázky, zda by byl v případě návratu do vlasti ohrožen život nebo svoboda žadatele z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro jeho politické přesvědčení, se řídil stejnými úvahami jako při posouzení otázky, zda splňuje důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a konstatoval, že by nebyl ohrožen život ani svoboda stěžovatele v případě jeho návratu do vlasti.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud 1. stupně pak z obsahu rozhodnutí správního orgánu vyšel a v odůvodnění svého rozhodnutí z něj podstatnou část citoval, jakož i z obsahu správního spisu, návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 25. 9. 2001 a z pohovoru se stěžovatelem ze dne 6. 5. 2002 a 28. 5. 2003. Uvedl, že správní orgán postupoval v souladu se zákonem, když dovodil, že žalobcovy důvody nelze podřadit pod zákonné podmínky udělení azylu. Navíc před vydáním rozhodnutí žalobce neuváděl nic o tom, že by výkon vojenské služby byl proti jeho přesvědčení. Žalobci bylo 24 let, když

vlast opouštěl a do té doby proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Zemi opustil legálně (letecky), tzn. že vietnamské orgány o jeho osobu neměly zájem. Navíc prohlásil, že povolávací rozkaz dosud neobdržel, tudíž se nástupu do vojenské služby nevyhýbal a žádný trest mu nehrozí. Stěžovatel se pouze domnívá, že by v souvislosti s nenastoupením vojenské služby mohl mít potíže, jinak se politicky ve Vietnamu žádným způsobem neangažoval a ve Vietnamu žádný válečný konflikt neprobíhá.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích v mezích důvodů uplatněných ve smyslu § 103 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z výše citovaných ustanovení zákona lze dovodit, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve lhůtě třiceti dnů od zahájení správního řízení, vydá rozhodnutí dle ustanovení § 12 s dalšími akcesorickými výroky. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Správní orgán zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, ale humanitární azyl neudělil, což je v jeho výlučné pravomoci.

Z údajů uváděných stěžovatelem v návaznosti na zprávu o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život

ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud tak neshledal námitky stěžovatele spočívající v nezákonnosti a nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení za důvodné.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly správním orgánem řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst.2 a § 14 vycházel. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatel nebyl nikterak krácen na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění.

V daném případě nelze za důvod přiznání azylu považovat skutečnost, že se stěžovatel odmítal prezentovat k výkonu základní vojenské služby, neboť tato skutečnost bez přistoupení jiných okolností není důvodem pro udělení azylu a nelze ji ani vnímat jako případ zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu. Důvod, který byl v souvislosti s odmítnutím výkonu základní vojenské služby stěžovatelem vyřčen, se týkal jeho zkušeností s finančním ohodnocením vojáka z povolání, a pokud dále v kasační stížnosti uváděl, že tuto službu považuje za akt násilí, pak s ohledem na další skutečnosti, které v průběhu celého soudního řízení a v řízení před správním orgánem vyšly najevo, soud toto považuje za účelové tvrzení, neboť jej nelze spojit s projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím, aby takovýto postoj mohl představovat nebezpečí, jemuž by byl ve své vlasti vystaven.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 56 odst. 2 za použití ustanovení § 120 s. ř. s. rozhodl o kasační stížnosti přednostně, nerozhodoval již o podaném návrhu stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. 3. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu